

Naturvejlederens Nyhedsbrev

Kerteminde
Kommune

November 2022

Fugle om vinteren

Selv om det er svært at tro på, så kommer vinteren inden længe. Det bliver koldt, blæsende og vådt. Fra at være et overflod af frø og frugter på buske og træer, bliver naturen mere hård. Kulden tager fat (blade bliver til smat) - og oveni det hele bliver det sværere for fuglene at finde føde. Fuglene kan sådan set godt klare vinteren selv, men hvis du vil se på fugle udenfor dit vindue, er det en god idé at fodre dem.

Er du først begyndt, skal du blive ved – for fuglene venner sig hurtigt til et fast fodringssted. Det er især en god idé at fodre langt ind i foråret, for når fuglene bygger rede og ruger, har de brug for ekstra brændstof. Fuglefamilier med krævende yngel, er særligt glade for take-away...

Hjemmelavet fuglefoder er let af lave, og en genial børneaktivitet. Brug palmin uden salt, og smelt det i en gryde over et gasblus eller på bål – det går ret hurtigt. Tag gryden af, når det er smeltet og rør frø og kerner i. Det kan være værd at bemærke, at de der poser med vildfugleblandinger ikke så ofte er det mest populære blandet småfuglene. Der er utroligt mange korn i, og ofte bliver de pillet fra og havner på jorden. Solsikkekerner, er geniale – og mange af dem. Jeg blander gerne havregryn, rosiner og jordnødder i også. Der skal rimeligt mange frø i palminen, ellers bliver det noget splot.

Mejsekogler: Fedtet kan med en ske smøres ind i store åbne fyrrekogler – husk at sætte snor i toppen af dem først. Lad dem tørre i en æggebakke, inden I hænger dem udenfor.

Husk at særligt solsorte og andre drosselfugle helst vil finde føde på jorden. Her kan gamle æbler bruges. Hvis børnene har stødt æbler med i madpakken, så læg dem i stedet på et fast sted under jeres fodersted, så I kan se solsortene komme og spise af dem. Men – pas på rotter! Sørg for at der ikke ligger for meget, for længe.

November i naturen

Nu er det snart sidste chance for dyr som skal i hi inden vinteren kommer. Det er de vekselvarme dyr, som snog, hugorm, firben og frøer, som går i hi nu. Også snegle lukker sig inde bag et kalklåg, og skruer ned for tempoet. Men selv om november kan være lidt af en grå måned at komme igennem, så er der lyspunkter – fx står havtorn med flotte orangegule bær og venter på at blive plukket (*brug en gaffel med lange tænder, klip ikke grene af busken*).

Det er også nu, at de flotte vingummiagtige bævresvampe dukker op. De lever som parasitter, og trænger ind i andre svampes celler, og snylter på dem ved at optage næring. Kig efter gule og brune bævrede svampe i fugtigt vejr.

SKIBHUSGÅRDEN
Natur - og friluftscener

Naturvejleder Rikke Molin, rikm@odense.dk,
Skibhusgården Natur og Friluftscener, UngOdense.

Naturvejlederens Nyhedsbrev

Med pen, blæk og tagrør

Langs søens bredder står tagrør med flotte blomsterstande. I løbet af vinteren vil de åbne sig og sprede deres frø - og så bliver de helt sølvfarvede og meget bløde. I kan skære penne af tagrør og lave blæk af egebark, agern og stålsøm.

Man smider 10 agern, 10 jernsøm og nogle stykker egebark i et syltetøjsglas med vand, og efter nogle dage har I blæk som i gamle dage. Det er jern og garvesyre fra egen, som giver den sorte farve. Det er det samme du kan se, hvis du efterlader en fugtig jerngryde på en bordplade af egetræ. Det skaber sorte mærker.

Der kan også laves blæk af egegaller. Køb jernvitrol hos materialisten, og pluk fine runde galler fra egebladene. Held lidt af det lyse jernpulver i en skål, og klem saften ud af gallerne. Når dråberne rammer saltet, bliver det sort. Så er der lavet jern-gallus-blæk. Det er galhvepsen som laver gallerne, når den lægger æg på et blad, sprøjter den væske ind i bladet, som får træet til at lave en galle. Indeni gallen ligger den lille larve.

Det kan være svært at få blækket til at blive rigtigt sort – så derfor bruger jeg ofte sort frugtfarve i stedet for. Det er også lettere at vaske af. Blækket fra en blækkende blækhat, skulle også kunne bruges...

Her op til jul laver jeg til og fra-kort, på manillamærker. Tagrørene klippes skråt og forsynes med et lille klip i spidsen. Det er smart – når spidsen af strået bliver slidt, så kan man bare klippe lidt af og skrive videre. Der dyppes i sort frugtfarve, og så er det bare at skrive eller tegne med de fineste svungne bevægelser man kan mønstre.

Kursus; "Liv og død i børnehøjde" d. 18/11 i Odense

– **Gratis!** Se: <https://kriblekrable.dk/kalender/liv-og-doed-i-boernehoejde-temadag-i-odense/>

Vild Mad

Selv om mange svampe splatter når den første frost kommer, så gælder det ikke for alle.

Tragtkantarellen kan godt klare den først lette frost, og er derfor i sæson lige nu. Den findes i fugtige områder i løv- og nåleskov. Der er typisk mange svampe samme sted, og får man først øje på den, er svampen relativt let at kende.

Den enkelte svamp er lille, og hatten er gråbrun til mørk grøn ovenpå, samt med en navleagtig forsænkning i midten af hatten. Undersiden af hatten er med grågule ribber – ikke lameller – selve stokken er gul, ofte lidt flad og hul.

Det er en rigtig god spisesvamp, men den kan være drønsvær at få øje på...